

Leto XXXIII. Številka 76

Ustanovitelji: občinska konferenca SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka Tržič - Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj - Glavni urednik Igor Slavec Odgovorni urednik Andrej Zalar

GLAS

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Obletnica požiga Gozda

Tržič - Te dni mineva 36 let, ko okupatorji požgali partizansko Gozd nad Krizami. V spomin na dogodek praznujejo štiri tržiče krajevne skupnosti - Krize, Šenbenje, Šenbenje in Pristava - dnevni praznik.

Prireditve ob letošnjem prazniku so začele že v nedeljo z ekspnim izvajanjem v namiznem tenisu, se deljavale v ponedeljek s pohodom mladiin v Gozd, v torek šahovskim turnirjem, v sredo s tekmovanjem v šahu in v četrtek z rokometnim turnirjem.

Glavni del slovesnosti pa krajani prirejajo za konec tega tedna, tako bo danes ob 17. urji v Krizah žrtvila vaja, jutri ob 18. urji v osnovni šoli skupna slavnostna vojna. Ob tej priliki se bodo krajani povorili, kaj so v minulem letu naredili. Veliko ne, ker so bili denar komaj za vzdrževanje javnih komunalnih objektov in prav. Smelejše načrte imajo za slednje srednjoročno obdobje, v tem upajo na uspeh novega člena samoprispevka.

Na slavnostni seji bodo krajevne konference SZDL podelile priznanja najbolj delavnim krajanim, po katerih bodo prejeli najboljše ekipe z najvišjimi športnimi tekmovalci, prireditve pa tudi pester kulturni program, ki ga bodo izvedli osnovniki.

V nedeljo ob 10. urji se bodo prireditve sklenile v Gozdu. tradicionalnem srečanju se bodo tokrat zbrali nekdajni borci partizanskega odreda, krajani in drugi, vodni politiki bo predsednik obdora ZZB NOV Tržič in Šentih, v kulturnem delu pa sodelovala tržička godba na pihačkih bratov Zupan in recitatorji pomebretni. H. J.

Zazidalni načrt jeklarne sprejet

Zbori jeseniške občinske skupščine so sprejeli odlok o potrditvi zazidalnega načrta za drugo elektro jeklarno Železarne Jesenice

Jesenice - Postopek pridobivanja jekla v Siemens-Martinovičevih pečeh jeseniške železarne, ki sedaj omogoča letno proizvodnjo 320 tistoč ton, bodo zaračuni, da je območje Belško polje 2 po odloku o urbanističnem programu občine Jesenice namensko določeno za lokacijo industrijskih obratov železarne pa da sta železarne in izvršni svet občinske skupščine pri oblikovanju predloga zazidalnega načrta z vso odgovornostjo poiskala najboljše rešitve ter tehtno obravnavala vse predloge, pobude in priporabe, ki so jih občani podali k osnutku tega dokumenta. Ugotovili so tudi, da so odgovorni v kar največji možni meri obravnavali in upoštevati skupne interese in cilje.

Sprejem zazidalnega načrta nove elektro jeklarne omogoča nadaljevanje nalog v pripravah za urešenitev načrte železarne in naložbi v elektro jeklarno. Krajani in lastniki zemljišč med akcijo za nakup potrebne zemlje. Poskrbeli bo tudi za izdelavo idejnih projektov, na osnovi katere bodo predvidoma do sredine prihodnjega leta pripravili vse potrebno dokumentacijo. Tako naj bi po terminskem planu naložbe gradbena dela pričeli prihodnje leto, celotno naložbo pa naj bi dokončali v 1984. letu. S. Saje

Delegati vseh zborov občinske skupščine so na sejah ugotovili, da so dosedanje razprave o izgradnji druge elektro jeklarne pokazale nujnost in gospodarsko

utemeljenost zamenjave tehničkega postopka pridobivanja jekla, ki bo omogočila osnovo dolgoročnega razvoja jeklarstva na Gorenjskem. Ob tem so podarili, da je območje Belško polje 2 po odloku o urbanističnem programu občine Jesenice namensko določeno za lokacijo industrijskih obratov železarne pa da sta železarne in izvršni svet občinske skupščine pri oblikovanju predloga zazidalnega načrta z vso odgovornostjo poiskala najboljše rešitve ter tehtno obravnavala vse predloge, pobude in priporabe, ki so jih občani podali k osnutku tega dokumenta. Ugotovili so tudi, da so odgovorni v kar največji možni meri obravnavali in upoštevati skupne interese in cilje.

Sprejem zazidalnega načrta nove elektro jeklarne omogoča nadaljevanje nalog v pripravah za urešenitev načrte železarne in naložbi v elektro jeklarno. Krajani in lastniki zemljišč med akcijo za nakup potrebne zemlje. Poskrbeli bo tudi za izdelavo idejnih projektov, na osnovi katere bodo predvidoma do sredine prihodnjega leta pripravili vse potrebno dokumentacijo. Tako naj bi po terminskem planu naložbe gradbena dela pričeli prihodnje leto, celotno naložbo pa naj bi dokončali v 1984. letu. S. Saje

Srečanje mladih pobratenih občin

Na povabilo občinske konference ZSMS Hrvatske iz občine Buje bo od 10. do 12. oktobra na obisku v Umagu skupina 20 mladih športnikov in predstavnikov občinske konference ZSMS Radovljica, ki bo sodelovala na prireditvah ob proslavi ob dnevu SKOJ. Razen Radovljicanov bodo prišli na to srečanje tudi mladi iz slovenske občine Devin-Nabrežina pri Trstu, ki je tudi pobrata na občino Buje. Prvi dan obiska, v petek, 10. oktobra, bo svečana seja vseh treh delegacij, 11. oktobra bodo športna tekmovalja in delovni razgovori. V nedeljo, 12. oktobra pa bo sklepna kulturna prireditve, na kateri bodo udeležencem športnih tekmovanj podelili priznanja.

Obisk mladih v Bujah sodi v okvir programa družbenopolitičnega kulturnega in športnega sodelovanja na osnovi določil listine o trajnem sodelovanju med občino Buje in Radovljico, ki so jo v Radovljici svezano podpisali 1. avgusta, v Bujah pa prejšnjo soboto 27. septembra. JR

SILOSI BODO POLNI - Za gorenjsko kmetijstvo je koruza kot krma izrednega pomena. Vedno več kmetov se odloča za intenzivno pridelovanje silažne koruze, ki dobiva pri krmljenju živine vedno večjo vrednost. Letos pravijo, da je silažna koruza dobro obrodila in da ima v sebi dosti hraničnih snovi. — Foto: F. Perdan

Kranj, petek, 3. 10. 1980

Cena: 7 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

Plenarna seja centralnega komiteja ZKJ

Danes za trdnjejši jutri

Ponedeljkova trinajsta plenarna seja centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je prišla ob pravem času. Od zadnjih mesecev lanskega leta, ko smo Jugoslovani za način ponašanja in dela izbrali stabilizacijo, je preteklo že toliko časa, da vemo, kje smo uspeli, kje kolebam in kje so korenine protistabilizacijskih teženj še globoko raščene. Zato je trenutek za oceno nujen in pravšnji. Prav tako pa nezadržano drsimo leto 1981, ko se začenja prihodnje srednjoročno obdobje, v katerem ne bo smelo biti prostora in priložnosti za neodgovorno ponašanje, pretirano trošenje brez osnove v dohodku in vse tiste slabosti, ki so se kopile do meje, da smo se odločili narediti z njimi konec. Ponedeljkova seja centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije je zaradi pomembnosti trenutka osvetlila oba vidika: preteklega in predvsem prihodnjega, katerega značilnost oblikujemo danes. Zato je sedanja odgovornost nas vseh velika!

Pozitiven odmev je med delovnimi ljudmi in občani povzročil stališča plenarne seje centralnega komiteja, da dodatnih, novih sklepov ni treba sprejemati. Jasno in celovito smo jih zapisali že na novembriški seji centralnega komiteja in na skupni seji predsedstva Zveze komunistov in SFRJ. Po ponedeljkovi seji bodo le dopolnjeni in posredovani v obravnavo osnovnim organizacijam. Treba pa jih bo odgovornejše in semelej kot doslej ureševati in spreminjati stvari po samoupravnim poti in ne z administriranjem, ki prinaša kratkoročne rešitve in odriva delavca od odločanja.

Samoupravni socialistični sistem je sposoben učinkovito rešiti probleme. Praksa je to že potrdila in tudi sedanjost ima dokaze za to. Temu oporekajo le tisti, ki svojega omahovanja ali nasprotovanja nočajo priznati, ampak valjno krvido na sistem, ki jim ni po godu. Če bi se vsi zavedali pomembnosti stabilizacijskih prizadevanj, potem ne bi dovoljevali pretiranega uvoza opreme na račun najnajnejsega reproduksijskega materiala, prav tako pa ne bi bilo raznih korupcij in podkopovanj, ki upravičeno razburajo delovne ljudi, oblikovanja cen izven dogovorjenih okvirjev, pretiravanju pri investicijah, lokalizmov in drugih slabosti. Ena prvi nalog je tudi preprečiti nadaljnje zmanjševanje osebnih dohodkov in padanje življenske ravni. To ni v prid stabilizaciji in interesom delovnih ljudi in občanov.

Sklepne ugotovitve plenarnega zasedanja centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije o idejnopolitičnih vprašanjih gospodarskega položaja in urešenjeva politike ekonomske stabilizacije so jasne. Vodilo akcije so sklepi zadnjega kongresa Zveze komunistov, sklepi predsedstva CK ZKJ in SFRJ ter stališča ponedeljkove seje. Socialistični samoupravni proizvodni odnosi so temelj reševanja družbenoekonomskega problemov. Komunistom je mesto v prvih vrstah akcije. Njihovo mesto je med ljudmi, skupna akcija z njimi, ki jo morajo voditi z delom in zgledom. Ostrejša mora biti odgovornost in učinkovitejše delo organov, organizacij in posameznikov v sistemu. Preveriti in prilagoditi je treba vse oblike porabe, preučiti razne oblike ustvarjanja dohodka izvennega časa, varčevati povsod in zagotavljati preskrbo ljudi in združenega dela. Centralni komite bo na eni od naslednjih sej ponovno razpravljal o tem. Posebna pozornost pa bo veljala našemu razvoju v prihodnjih petih letih.

J. Košnjek

Akcija NNNP

Radovljica - Predsedstvo občinske konference SZDL Radovljica je na 10. seji sprejelo politična in organizacijska izhodišča za akcijo Nič nas ne sme presenetiti, ki jih je pripravil koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozajčito. Osnovni cilj teh izhodišč je zagotovitev množične udeležbe vseh delovnih ljudi in občanov v priprave akcije Nič nas ne sme presenetiti v temeljnih organizacijah, krajevnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah in društvh.

V programih morajo izvajalci predvideti idejnopolitično in strokovno usposabljanje prebivalstva, zagotovitev ustreznih materialnih in drugih sredstev, kadrovske potrebe in predvideti enoto predpostavko cilja akcije. Vse programe naj bi uskladili do konca oktobra.

Predsedstvo je sklenilo, da bo v prihodnjih dneh sklicalo posvet vseh predsednikov krajevnih konferenc SZDL in predsednikov odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozajčito v krajevnih skupnostih, občinski svet Zveze sindikatov pa bo posvet organiziral za nosilce akcije v združenem delu.

JR

ZANIMANJE ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO - Kranj - Izhro je včeraj obiskala skupina strokovnjakov evropske komisije Organizacije zdržučenih narodov, ki so prišli k nam na povabilo stalne konference mest Jugoslavije. V skupini so bili predstavniki 18 držav, v kranjski občini pa so se zanimali predvsem za stanovanjsko politiko in gospodarstvo ter za urejanje človekovega okolja. — Foto: F. Perdan

13. sejem stanovanjske opreme
10. jubilejna razstava gob

kranj

17.-24.10.'80

- možnost ugodnega nakupa opreme za vaš dom,
- 10. jubilejna razstava gob

Prvak z rumeno črto

Gozdarji skrbno varujejo ip negujejo svetovnoznanje jezerske macesne. Visoko nad drugo drevje se dvigajo njihove krošnje

JEZERSKO — Ponosno in spoštljivo hkrati nas je torkovo jutro popeljal gozdarski tehnik Matevž Bertoncelj, iz Lajš v Selški dolini doma, vodja revirja Gozdnega gospodarstva iz Kranja na Jezerskem, ki že 17 let živi med Jezerjanji, v Paradiž nad Zgornjim Jezerskim. Tod se visoko nad smrečje dviga 30 macesnov, visokih in slokih, gladkega lubja brez vej, ki se začenjajo šele visoko, v krošnji drevesa. Dlje jih opazuje, prijetnejne je očesa. Na vaskem od teh je izpisana številka. Najvrednejši med njimi je macesen s številko 4, ki ima dober meter od tal vrstan rumen krog. Barva je posebne kemične sestave, ki je ni mogoče nadomestiti z drugo. Nad 45 metrov visoko drevo je prvak

ampak važnejša ohranitev izrednega bogastva, pa se kvaliteta jezerskega macesna zboljuje. Institut Jastrebarsko, ki redno bedi nad razvojem tega drevja, že uspešno kriza jezerski macesen z japonskim, kar rast še pospešuje.

»Jezerski macesen je izredno čist, ima malo vej, odlikuje pa ga izjemna elastičnost. Bogat je s posebno smolo, prav tako pa čvrst, kar cenijo izdelovalci furnirjev. Od 30 do 50 kubikov ga letno namenimo trgu in ga začítimo s posebnim znakom, čeprav skušajo nekateri tudi kvalitetno slabši macesen prodajati pod jezersko firmo, kar je približno tako kot s pristnim cvičkom,« pravi Matevž Bertoncelj, ki je na račun prirojene veselja do gozda dojel že obilo učenosti o gojitvi macesnov.

»Jezerski macesen pozna po svetu veliko bolje kot doma.«

Na Golem vrhu, na Makekovem, v Peklu in Paradižu rastejo najkvalitetnejši jezerski macesni, spoštovani po vsem svetu, o katerih pišejo eksperti svetovnih razsežnosti, v njihovem okrilju pa nastajajo celo doktorske disertacije — Med tridesetimi izbranimi macesni v Paradižu uživa drevo s številko 4 in rumeno črto sloves najkvalitetnejšega alpskega macesna na svetu — Izredna skrb Gozdnega gospodarstva za ohranitev jezerskega macesna, ki bi se prodajal za drag denar, vendar bi nenačrtno sekanje trajno osiromašilo naravo

med jezerskimi macesni, ki slovio daleč naokoli, ki so pojem med strokovnjaki, genetiki, poznavalci lesnih sestojev, leserji in izdelovalci furnirjev ter finih oblog. Leta 1973 se je zbrala na Jezerskem svetovna smetana poznavalcev macesnov, ki jo je k nam povabil Biološka fakulteta skupaj z Institutom na gozdarstvo. Bila je soglasna, to je v znanstvenih krogih pogosto težko dosegči, da so jezerski macesni v Paradižu brez primerjave na svetu med alpskimi macesnimi! Drevo številka 4 med njimi izstopa. Zaradi izredne vestne strokovnega dela gozdarjev, ki jim ni prevladujoč le iztržek od dragocenega macesnovega lesa,

Matevž Bertoncelj ob macesnu, ki velja za najkvalitetnejšega

Radovna — spomin in opomin

Aktivisti, borci in občani ob koncu septembra počastijo spomin na prebivalce in žrtve Srednje Radovne, ki so jo Nemci 20. septembra 1944 do tal požgali — Radovna se ne sme nikdar več ponoviti

Mirno, spokojno, a trdo življenje je bilo doma v Radovni, tej dolini dobrih srce, dobrih ljudi. Kadarkoli pa se je pojavil v vaseh nemški škorjen, so domaćini še bolj utihnili in se pogrenzili vase. Nikdar in nikoli niso ničesar vedeli in ničesar povedali, čeprav so vedeli veliko in vse. Nobena zvijačnost, nobena ponudba ni mogla biti vabljiva za te ljudi tako močna, da bi povedali; nobeno strahotno mučenje v begunški kaznilnici in omajalo teh ponosnih in zavednih ljudi.

A Nemci so slutili, Nemci so vedeni, da je ta tihota, mirna in vase zaprta Radovna pribelaščen in kraj za sestanke partizcev, skojevcov, partizanov, številnih aktivistov iz Gorij, z Jesenic in okolice, z Bledom in Radovljico. Vedeli so, da so po hribih kurirske postaje, kurirska zatočišča in pobesneli so tedaj, ko sta neznanokam izginila njihova vojaka, ki sta peljala drva iz Radovne. Na najbolj ozkem delu ceste skozi Radovno so jih napadli partizani in Nemci so odločno grozili: požgali bomo vse!

Franc Kunšič

Prebivalci so se ob grožnjah prestrašili, a minili so dnevi in dnevi in skorajda so že upali, da Nemci grožnje ne bodo izpolnili. Nihče ni pričakoval, da bo njihova obljuba tako krvava in tako zločinska...

»Bil sem komandanat relejne postaje,« pripoveduje Jože Kozelj, danes občinski sodnik za prekrške v Radovljici. »19. septembra sva s kurirjem nad Policami prespala. Malo po polnoči me je prebudil hrup motorja, ki se je vozil gor in dol po cesti v Radovni. Ostali so monili, da se vožijo partizani ali domaćini, a sam nisem več zaspal. Ko se je začelo daniti, se je zgodilo. Mi smo se umaknili višje, a pogled na Radovno, ki so jo Nemci požgali z ljudmi in živino vred, je bil strahovit. V Radovno so prihajali po obe straneh, bilo jih je okoli 400. Pokalo je in grmelo, ljudje so klicali in vrečali in prosili, vse je bilo razsvetljeno in zamagljeno — tega pogleda nikoli ne pozabiš...«

20. septembra, v hladnem jesenskem jutru, je Radovna gorela.

Jože Kozelj

Zgoreli so najstarejši, zgoreli so najmlajši, dojenčki. Danes se tega pekla spominjajo le nekateri, ki jim je uspelo zbežati. Med njimi je tudi Franc Kunšič, danes upokojen, med vojno pa je bil obveščalec:

»Zjutraj so se zasišali streli, dvignilo nas je z ležišč in takoj smo dojeli, kaj se dogaja. Nemci so streljali tudi v hišna vrata, domaći kjer sem tisto noč prespal, si niso upali ganiti iz hiše. Dejal sem, da odprem vrata tedaj, ko bo streljanje za trenutek ponehalo in res sem takoj storil — domaći naj bi bežali za mano. Ko sem bežal proti hribu, so me zadeli rafali v noge, a sem vztrajal in tekel in tekel, do Mrkotovega rovta in naprej v Zatrep. Se sem videl, kako so minirali Rekarjevo hišo, kjer so vsi ležali na posteljah, mrtvi, le 19-letna Pepca je na smrt ranjena prosila, naj jo ustrelijo. Priblížal se ji je Nemec, a se je pre-

dovni aktivisti jeseniškega mladina in občani radovljški seniške občine. Ob skromnosti so do solz ganljive reci besede, ki odmevajo po pogledu na Srednje Radovne in spomenljivi ljudi, ki so morali na tak način žrtvovati svoja življenda.

Na minuli slovesnosti so se iz Gorij: nosilec partizanskih menic Janez Kocjančič, Janez Robič in drugi, ki so se poklonili spominu žrtvam Radovne.

»V Radovni so ob obredu vedno prireditve,« pravi Janez Kocjančič in Robič. »Pravila so bili organizirani pobednički proslavi. Letos je bilo to srečanje aktivistov, kajti Radovna so med vojno številne obvezstvene in zanske poti, tu se je dogajalo ...«

Danes se ob obletnici požiga zberejo pri spomeniku v Srednji Ra-

Srednja Radovna — Med drugo svetovno vojno se skozi Spodnjo, Srednjo in Zgornjo Radovno vodile številne partizanske poti, številne poti kurirjev in obveščevalcev ter partizanov. Odmaknjena Radovna je bila zatočišče in pribelaščje v hladnih jesenskih dnevih in v mrzlih zimskih nočeh, kajti vse domačije so gostoljubno in brez pridržkov odpirale svoja vrata. Cepav je bila zemlja v Radovni skopa in cepav so si Radovničani služili svoj teki kruh ob visokih pečeh jeseniškega plavža, je bilo na minuti dovolj tudi za partizansko vojsko, kurirje in obveščevalce.

Francka Pogačnikova oblagala s siporeksom novo hišo na Orehku. — Foto: L. M.

Ženska na zidarskem odru

Malo je del, za katere ne bi znale prijeti tudi ženske roke, toda zidanja, kot to počne Francka Pogačnikova iz Besnice, pa se loti le redkokatera

V poklicni šoli za zidarje bi verjetno lahko »z lučjo« iskali kakšno dekle, ki bi se hotelo izučiti zidarskega poklica, pa je najbrž ne bi našli. Delo je kajpak pretežko, da bi bilo vabljivo za dekleta, zato bo verjetno zidaranje še naprej ostalo izključno moško delo. Seveda pa s tem še ni rečeno, da kakšna ženska ne bi znala zidarskih veščin prav tako dobro opravljati, o urnosti in spretnosti ženskih rok pa tudi ni da bi govorili kar tako.

»Sej, to ni nič takega«, se je zasmajala Francka Pogačnik, doma iz Besnice pri Kranju. Pred kratkim sta z možem, ki ima malo obrt, na Orehku prevzela izdelavo fasade na novi hiši. Pogačnikova je ravno s kosi siporeksa oblagala zid. Lastnik hiše se ni posalil, ko je dejal, da so potrebni trije delavci, da ji strežejo z malto in drugim materialom. Urno, spretno, kot da to dela že vse življenje, je oblikovala kos siporeksa, ga pritisknila na steno, zalila z malto in se sklonila po novega. »Ja, siporeks je res lahek, tudi sklanjanje me ne utruja; seveda pa ni prijetno dvigovati težko vogalno opeko, vse druge vrste opeke pa so lažje in gre delo kar dobro od rok.«

Pogačnikova je začela zidati nekako pred osmimi leti. Mož je sicer po poklicu železničar. Se sama ne ve dobro, kako je prišlo do tega, da je začela zidati: sprva je seveda šlo le za pomoč možu, da je bilo delo hitreje opravljeno. Kasneje pa je še sama stopila na zidarski oder in pozidała svoj del. Zdaj celo nadomešča moža, kadar je on v službi, da tako pri delu, ki ga prevzema, ni nobenih zastojev.

Pogačnikova se suče na zidarskem odru, kot bi imela dobrih dvajset let, v resnici pa je že prekoračila petdeseta leta. Doma imajo še nekaj zemlje in dve, tri glave v hlevu, tako da je zvečer treba opraviti še živino, če sina ali moža še ni domov.

»Letos z možem nisva ravno veliko zidala,« pravi, »mož je bil nekaj časa bolan. Tudi zdaj ne bova ravno dolgo še po zidarskih odrih, morda še kakih štirinajst dni, potem pa zidaki postanejo pošteno mrzli, da jih res ni prijetno prijemati, pa še malta v hladnem vremenu slabo prijemljiva; takrat odnehava.« Čez zimo bosta z možem vsak pri svojem delu, on na železnici, ona doma kot gospodinja, na pomlad ko bo toplo, pa bosta morda spet, če bo le zdravje, spet pri kakšni novogradnji. S Pogačnikovo bo morda spet še njena sosedka Dana Sušnikova, ki zna prav tako spretno sukatki zidarsko lopatico. Obvede tako pridno in spretno zidata, da ga ni mimoidočega, ki ne bi za nekaj časa postal in se čudil. Pogačnikova je radovednih kar vajena, ne moti je več: urno se obrača, hiti, da bi bilo pred nočjo kar največ narejenega.

L. M.

Poslednji kitajski evnuh

Sun Ju Ting je bilo deset let, ko so ga starši kastrirali in ponudili v službo kitajskemu carskemu dvoru. Danes se tega nerad spominja, tako kot dolgoletnega življenja v palači, kjer je bil obkrožen s sijajem pa tudi z grobostjo in spletkami vladarjev.

O kastraciji desetletnega Sun Ju Tinga je bilo sklenjeno na družinskom sestanku. Izbrali so ga ponuditi dečka kot evnuha kitajskemu carskemu dvoru, ki je pomenilo zanj in za družino boljšo, varnejšo prihodnost. Družina Sun je namreč živelna od danes do jutri na temelju posestvu nedaleč od Tjan Djin v severovzhodni Kitajski. Desetletja je delila revčino z milijoni drugih kmetov, brez panja, da bi se obrnilo na bolje.

Zdaj je Sun Ju Ting star 79 let in ga imajo za zadnjega živečega evnuha. Upokojen je živi v severnem delu Pekinga, nedaleč od palače, v kateri je delal leta in leta, obkrožen s sijajem, spletkami in okrutnostjo. No, ti dnevni minili in Sun pravi, da je srečen, ker spomini nanje bledijo.

»Moj oče je bil dober človek«, pripoveduje. »Mislim, da nihče od staršev ne želi otroku živoba. Za nas takrat ni bilo drugega izhoda. Živeli smo v revčini. Sest lačnih ust. Moj

odhod na dvor je pomenil usta manj in priložnost, da svojci dobijo kak novčič. Mnogi starši so takrat kastrirali otroke in jih ponujali dvoru.«

Znano je, da na kitajskem dvoru ni mogel živeti noben »popoln« moški, saj se je carska družina želela izogniti tudi najmanjši možnosti, da bi se njena kri pomešala s katerokoli drugo. Danes to zveni nesmiselno, posebno, ker ni bilo nikakršnega zagotovila, da bodo kastrirani otroci zares sprejeti na dvor. Lakota je bila močnejša in ljudje so tvegali.

»Doma so izbrali mene, ker sta bila brata še premilada, starejši pa že prestari za evnuha. Kastriranje je bilo, kot je bil običaj, opravljeno v hiši. Oče mi je pojasnil, kaj bo storil in zdel se mi je žalosten. Preveč sem bil prestrašen, da bi jokal. Ko je začel rezati, sem se onesvestil. Sele deset let sem bil star. Anestetikov ni bilo. Rezanje je trajalo nekaj minut. Potem je oče položil na rano nekakšen

papir, natopljen s sezamovim oljem, ki ga je prej prekuhal. Vsakih nekaj ur je papir zamenjal. Dva meseca sem ležal v postelji, preden sem spet lahko hodil.«

Sun Ju Tinga so sprejeli na dvor še po šestih letih. Medtem ga je vaški zdravnik naučil brati in pisati ter ga seznanil z nekaterimi zdravniškimi večinami. V sili bi lahko s tem znanjem preživel.

Na dvor je prišel 1916. leta. Dinastija Čing je bila odstavljenja nekaj let prej, vendar je bila tedanja vlada precej popustljiva, tako da je lahko še naprej živel v bogastvu in sijaju. Sun pripoveduje, da je bilo njegovo življenje na dvoru posebno v začetku zelo težko, saj je kot mlad evnuh moral opravljati najslabša dela in prenašati izživljjanja starejših.

»Nekoč me je eden od starejših avnuhov vprašal, če sem videl carja Pu Jia iti v rezidenco kraljice Vang Rong. Rekel sem, da sem ga videl, on pa me je začel prepričevati, da mi prišel iz svojih soban. Ponovil sem, da je. Evnuh je pobesnil in me z vso močjo udaril. Tudi car je bil večkrat slabe volje in je tepel svoje podložnike.«

Tri leta zatem, ko je prišel na dvor, je Sun Ju Ting delal za carjevega strica, kasneje pa so ga dodelili kraljici Vang Rong. Ona je bila prava, dobra. Moral je skrbeti zanjo in jo

Otroški vadbi in igram več pozornosti

Otrokom pripada prihodnost, v kateri se uresničujejo njihove možnosti, delovne, športne in druge življenjske navade. Za oblikovanje zdravih navad, pravilnega dozorevanja in harmonične rasti otrok skrbijo družba, družina in starši. Pomembno nalogo opravlja zdravstvo in gibalna omika, ki že v prvih letih vgrajata temelje bodočega zdravja in razvoja, saj mlad rastec organizem nosi v sebi veliko življenjskih možnosti in prav bi bilo, da bi te postale resničnost.

Na tisoče otrok obiskuje jasli in vrtec — ustanove, ki po svojem namenu presegajo vlogo varstva ali začetiča, temveč opravljajo pomembno družbeno in vzgojno poslanstvo. Otroci se pripravljajo na dnevni red, pridobivajo higienične navade, se igrajo, opravljajo razne vaje in se že seznanjajo s prvinami bodoče športne tehnike, ko krepe prvočitne gibalne odzive, da bi ti prerasli v športne in delovne navade. Otrok doživila razvojna obdobja z rastjo in dozorevanjem, obdobje gibalnega telesnega razvoja so pomembna za razvoj organizma in zavestnih dejavnikov. S širjenjem gibalnih navad, večanjem hitrosti, krepljivijo ravnovesja se boljšajo gibaljivost, gibalna skladnost in splošna bistrost. Že dolgo je znano, da živahni otroci prej shodijo, hitreje osvajajo prostor, hitreje dojemajo okolje, pridobivajo pojme, nazorne misli in predstave, saj je v gibalnih pobudah uspešen razvoj govorjenja in mišljenja.

Otrokov gibalni vzpon je hitter in spontan. Bolj gibaljni so

že ob letu starosti kar dovolj trdnji v nogah, se urno plazijo in nenehno povezujejo gibalne prvine v sestavljene celote. Te so najpreje kažejo v krožnih naravnih načinih gibanja, kot so hoja, tek in vožnja z raznimi kotači — navada, ki je odlična vaja za vožnjo s kolesi in drugimi otroškimi vozili. Tako se gibalne navade vgrajujejo v otrokovo življenje, stopicanju, hoji in tekanju se pridružuje še vzpenjanje, osvajanje višine, ki jim podobno kot odraslim širi gibalno in zaznavno miselno obzorje. Predšolski otrok rad opazuje okolje z videnjem, zato ni naključje, da večkrat prosi za pomoč odrasle, naj ga primejo, dvignejo in mu pomagajo dosegati razne predmete. V otroku se v budnem stanju nenehno oglaša naravna gibalna sila. Želi si zibanja, guganja, skrivanja, so-delovanja v igrah.

Zal otrokovim gibalnim potrebam večkrat ne ustrezemo, bodisi zaradi osebnih ali pa splošnih, bolj objektivnih razlogov. Osebni so v nemoci, delovni utrujenosti, slab kondiciji in drugih tegobah staršev. Zato jih preusmerjajo k bolj mirujočim zaposlitvam. S tem pa jim duše naravne spodbude, omejujejo gibalno okolje, ko jih silijo k sedenju, jim povzročajo kvarne posledice. Sedjenje, risanje, ogledovanje televizijskih risank in zgodbi sicer odkriva otrokova nagnjenja, vendar tako dolgotrajno početje otrokom bolj škoduje kot koristi.

Nadaljevanje sledi

Jože Azman

Jelovica
Lesna industrija
Škofja Loka

razpisuje v sredo 8. oktobra 1980 ob 14. uri javno licitacijo za prodajo naslednjih osnovnih sredstev

- **MONTAŽNA HIŠA** — velikost $11 \times 7,4$ m
izklicna cena 20.000 din
- **MONTAŽNA WEEKEND HIŠA** — velikost $5 \times 4,4$ m
izklicna cena 24.000 din
- **MONTAŽNA GARAŽA** — velikost $6,6 \times 3,2$ m
izklicna cena 10.000 din

Licitacija bo na obratu Stari dvor, Kidričeva 58. Ogled osnovnih sredstev bo možen od pondeljka t. j. 6. 10. dalje od 12. – 14. ure. Interesenti pred licitacijo morajo položiti 10 odstotni polog od izklicne cene.

zabavati. Ceprav je bila stara blizu dvajset let, Sun pa celo nekaj več, sta se igrala kot otroka in vozila angleško kolo po dolgih hodnikih palače.

»Delen evnuha se je takrat videlo idilično, vendar ni bilo tako. V začetku 1923. leta je bilo na dvoru okrog tisoč evnuhov, potem pa so jih devetsto odpustili. To je bil zanje hud udarec, saj so se ponovno srečali z revčino in lakoto. Ničesar pametnega niso znali delati. Razen tega so nas ljudje zunaj dvora soražili.«

Tudi Sun Ju Tinga so odputili. Odšel je domov, delal eno leto na poljih potem pa so ga spet poklicali na dvor. Ni vedel, kako dolgo bo tokrat ostal. Negotovosti se je pridružila še bolečina, ker si ni mogel ustvariti lastne družine.

Kitajska vlada je uvrstila Sun Ju Tinga med nesrečne primere državne ureditve pred osnovanjem Ljudske republike Kitajske. Dala mu je hišo. Oskrbuje ga z obledo, zdravili in denarjem za hrano in druge potrebe.

Sun je posvojil bratovega sina, ki zdaj dela na letališču v Tjan Djinu, in njegovega vnuka, ki je še solar. Rad pripoveduje o svojem sedanjem življenju, nelagodno pa mu je, ko se spomni bivanja na carskem dvoru.

GIP GRADIS LJUBLJANA
TOZD Lesno industrijski obrat
Škofja Loka

objavlja naslednja prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas

zelo zahtevno vzdrževanje elektro strojev in naprav

Pogoj:

- dokončana poklicna šola elektro stroke.
- 2 leti delovnih izkušenj.
- poskusno delo traja 1 mesec.

Kandidati naj pošljejo prijave z opisom dosedanjih del v 15 dneh po objavi na naslov GRADIS TOZD Lesno industrijski obrat Škofja Loka, Kidričeva cesta 56, 64220 Škofja Loka.

Tekstilna industrija
»TEKSTILINDUS« Kranj

razglasja naslednja prosta dela oz. naloge:

1. ELEKTRIČARSKA DELA I /VES II/

- Pogoji:
- poklicna šola elektrosmeri - KV obratovni električar,
  - najmanj 3 leta delovnih izkušenj pri vzdrževanju elektro naprav,
  - odslužen vojaški rok,
  - poskusno delo 3 mesece.

2. KOVINOSTRUGARSKA DELA I /VES II/

- Pogoji:
- poklicna šola strojne smeri - KV kovostrugar,
  - najmanj 3 leta delovnih izkušenj,
  - poskusno delo 3 mesece.

3. ZIDARSKA DELA I /VES II/

- Pogoji:
- poklicna šola gradbene smeri - KV zidar,
  - najmanj 1 leto delovnih izkušenj,
  - poskusno delo 2 mesece.

Za opravljanje različnih del oz. nalog v proizvodnji plemenitine rabimo večje število delavcev za priučitev, in sicer:

- pomoč pri razenjalno-sušilnem stroju II
- pomoč pri likalnem stroju
- upravljanje vodnega kalandra
- barvanje tkanin na jiggribh

Obravnavanje je dvo oziroma troizmensko.

Za zgoraj navedena dela oz. naloge morajo kandidati izpolnjevati naslednje pogoje:

- najmanj 6 do 8 razredov osnovne šole
- odslužen vojaški rok
- poskusno delo 2 mesece

Kandidati, ki izpolnjujejo zgoraj navedene pogoje, naj dajo pismene priglasitve v kadrovski sektor delovne organizacije v roku 15 dni od dneva objave.

Vsa pojasnila lahko kandidati dobijo vsak dan od 8. ure do 14. ure v kadrovskem sektorju.

SOZD
ALPETOUR

DO CREINA
TOZD SERVIS OSEBNIH VOZIL
IN MEHANIZACIJE KRANJ

razpisuje

prosto učno mesto za poklic
AVTOMEHANIKA
v obratu Cerkle.

Sprejemni pogoji:

- uspešno končana osnovna šola,
- zdravstvena sposobnost za opravljanje poklica,
- starost do 18 let

Pismene vloge sprejema SOZD Alpetour, kadrovski oddelok v Škofji Loki, Titov trg 4 b, ali v Kranju, Koroška 5.

GP Megrad – TOZD Elmont Bled

Komisija za delovna razmerja
oglaša prosta dela in naloge

vodje priprave dela

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- biti mora elektro ali strojni inženir,
- imeti mora najmanj 4 leta delovnih izkušenj,
- imeti mora opravljen strokovni izpit in izpit iz varstva pri delu po programu A

Kandidat naj pošlje ponudbo z dokazili o izpolnjevanju pogojev najpozneje v 15 dneh po objavi oglasa na naslov Elmont Bled, Sp. Gorje 3/a, za komisijo za delovna razmerja.

Kandidat bo o izidu oglasa obveščen v 30 dneh po poteku oglasa.

ARCEOMURKE

Proizvodno, trgovsko in gostinsko podjetje
n.s.o. Škofja Loka
TOZD Jelen, gospodinstvo Kranj

objavlja prosta dela oziroma naloge

1. POSLOVODJE

SP restavracije v Frankovem naselju v Škofji Loki
Pogoj: - KV ali VKV gostinski delavec in dve leti prakse

2. VEĆ KV KUHARJEV

v Hotelu Jelen

Pogoj: - končana poklicna gostinska šola za kuharje,
- možnost pridobitve samske sobe

3. SOBARICE

v Hotelu Jelen

4. ČISTILKE

v Hotelu Jelen

Pogoj: - delo se opravlja v nočnem času

Vsa dela se združujejo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo pod zaporedno št. 1. traja 60 koledarskih dni, pod zaporedno št. 2. traja 45 koledarskih dni in pod zaporednima št. 3. in 4. pa traja 30 koledarskih dni.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge z dokazili o izobrazbi na naslov LOKA D8 skupnih služb, Kidričeva 53, Škofja Loka, v 15 dneh po objavi oglasa.

**Osnovna šola
Matija Valjavec**

Preddvor

Komisija za delovna razmerja razpisuje naslednja prosta dela in naloge

POMOČNIKA RAČUNOVODJE

za nedoločen čas, s polnim delovnim časom,

Pogoj: - ekonomski tehnik, poskusno delo 3 mesece

PSIHOLOGA

za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoj: - FF, psihologija šolske smeri

Dela in naloge bo opravljal na dveh šolah in sicer: polovico delovnega časa na OŠ Matija Valjavec Preddvor, polovico na OŠ Josip Broz Tito v Predosljah. Poskusno delo 3 mesece.

Dokazila o strokovni izobrazbi in življenjepis naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa komisiji za delovna razmerja OŠ Matija Valjavec Preddvor.

**Kmetijsko živilski kombinat
z n.s.o., Kranj, C. JLA 2**

TOZD KLAVNICA KRANJ

objavlja na podlagi sklepa Komisije za delovna razmerja naslednja prosta dela oziroma naloge:

mesarja prodajalca

za opravljanje delovne naloge sekanje in prodaja mesa in mesnih izdelkov

Posebni pogoji:

- 1 leto delovnih izkušenj v prodaji,
- zdravstvena sposobnost za delo z živili

Kandidati naj pošljejo prošnje Splošno kadrovskemu sektorju KŽK Kranj, C. JLA 2, v 15 dneh po objavi.

CENTRAL TOZD VINO
Kranj

ODKUP STEKLENIC

Obveščamo, da vsako soboto od 8.—12. ure
odkupujemo vse vrste steklenic od:

- vina
- buteljčnih vin
- piva
- radenske
- žganih piščak (z navojem)
- olja
- itd.

Odkup bo na dvorišču »VINO« Kranj.

Završnica pričakuje goste

Zirovnica — Poročali smo že, da bo jutri, 4. oktobra, v Završnici pri Zirovnici 19. orientacijsko tekmovanje za Milovanovićev memorial. Prireditev pripravlja občinska konferenca Zveze socialistične mladine na Jesenicah v sodelovanju z republiško konferenco ZSMS, Zvezo tabornikov Slovenije, TVD Partizan Slovenije in poveljstvujočem ljubljanskem armadnega območja v počasnitvi 35. obletnice osvoboditve. 30. obletnice taborniške organizacije in spomin na prvega sekretarja Skoja Dragoljuba Milovanoviča. Organizatorji ocenjujejo, da se bo tekmovanje in trimske orientacije udeležilo kar okrog dva tisoč mladincev, tabornikov, planincev, šport-

nikov in pripadnikov armade, teritorialne obrambe ter milice.

Letošnji manifestaciji v krajevni skupnosti Zirovnica, orientacijsko tekmovanje se bo začelo ob 8. uri, se bodo pridružili tudi jugoslovanski počitničarji, ki bodo s pohodom pričeli 10. shod Počitniške zveze Jugoslavije. Vsi udeleženci se bodo zbrali na prireditvenem prostoru pri spomeniku Dragoljubu Milovanoviču, kjer bo ob 15. uri in 30 minut sklepna slavnost. Na njej bo imela slavnostni govor podpredsednica republiške konference Socialistične zveze Tilka Blaha, kulturni spored bo bodo pripravili recitatorji osovine Šole Tone Čufar in centra srednjih šol na Jesenicah.

Po slovesnosti bodo rezultate tekmovanja za Milovanovićev memorial. Srečanje slovenske mladine in počitničev bodo nadaljevali z zabavnimi igrami in sklenili s tabornim ognjem.

Okrog 350 udeležencev letos shoda jugoslovenskih počitničev bo svoje srečanje nadaljevali Gozd Martuljku. Tamkaj bodo soboto večer pripravili tradicionalno kulturno prireditve potapljanje Plavi večer. V nedeljo bodo sklenili s slavnostno sejo počitniške zveze Jugoslavije izleti po gorenjskih turistickih krajih.

KOŠARKA

Slovan zmagal tudi v Kranju

KRANJ — Področni slovenski košarkarski pokal Triglav : Slovan (Ljubljana) 80:122 (40:59), športna dvorana na Planini, gledalcev 100, sodnika Hafner (Kranj), Djordjevič (Ljubljana).

Triglav — Erilač 7, Metelko 5, Zupan 13, Omahen 13, Skubic 13, Strniša 15, Bidovec 7, Horvat 2, Fartek 5.

Slovan — Volaj 7, Brodnik 34, Milosavljevič 10, Vidmar 2, Krišnar 17, Jesenek 8, Lorbek 22, Krušč 16, Santež 6.

Domačini so proti favoriziranim gostom iz Ljubljane dobro začeli. V prvih minutah srečanja so bili boljši nasprotniki, čeprav so Mostičani v preteklem kolu v pokalem srečanju premagali tudi Iskro-Olimpijo. Toda, prehitro je pošla sapa domaćinom, ki so tokrat po dolgem času spet zaigrali s Skubicem in Fartkom. Oba sta s svojo igro, pokazala, da trener Brumen lahko računa na njuno pomoč. Posebno sta se oba odlikovali v obrambi in v napadu. Odbitne žoge pod obema koščema so obile namreč večkrat njihov plen. Slovanu se pozna, da se že dlje pripravlja na novo košarkarsko sezono. S hitrimi protinapadi so zmedili Triglavane in zlahka polnilni njihov koš.

Triglavani so bili visoko poraženi. Poraz ne gre jemati tragično, saj so igralci Triglava šele v začetni fazi priprav. Do ponovnega nastopa v slovenski ligi imajo že več kot mesec dni časa. Ta čas pa bo s trdim in resnim delom pokazal, koliko to moštvo velja v Sloveniji.

dh

VRSTE ZA PLIN — Že nekaj let nas občasno presenetiti pomanjkanje plina. Tudi te dni plina ni dovolj. Pošiljke hitro skopnijo in morsko mora v vrsto naslednjih dan. Da bi v plinarnah zagotovili plin za večjemu številu občanov, so se odločili za pozitivno potezo: vsega plina dopoldne ne pustijo v prodajo, ampak ga zadržijo tudi za popoldan. To ga lahko dobi vsaj del tistih, ki dopoldne zaradi službe in drugih obveznosti ne morejo ponj. (jk) — Foto: F. Perdan

NESREČE

PREMAJHNA PAZLJIVOST

STARO LOKA — Ko je vsebina avtomobila Marjan star 30 let, iz Podlubnega v nedeljek, 29. septembra, vozila skozi Staro Loko, je bila malo pazljiva. Na ravnom delu je videla pesca Franca Potocnika Stare Loke, starega 48 let (polnoma slep), ki je hodil dušo od roba ceste. Nenadoma je prešel cesto. Voznica ga je zadela njim delom vozila in ga zadržala. Hudo poškodovanega prepeljali v ljubljanski Klinični center.

NEPREVIDEN OTROK

STARO LOKA — V sredo, 29. septembra, se je na lokalni cesti v Staro Loko pripeljal hujša prometna sreča zaradi nepazljivosti otroka kolesarja, ki je bil v nesreči telesno poškodovan. 7-letni Gregor Zagor iz Staro Loke je zgoraj okrog enajste ure dopoldne kolo proti Skofiji Liki. Iz nasprotni strani pa je pripeljal tovornjak, ga je vozil 27-letni Josip Runcic iz Staro Loke. Ko je Gregor Zagor zbiljno hiše in ustavljal, ne da je s kolesa. Ko je bil tovornjak, ki je nekaj časa opazoval, zaroda, za zastrupitev reke v celotnem toku in za posledice za okolje. Sedanje smetišča res ni vsem na očeh, vendar to ne sme biti prevladujoče pri izbiri krajev za odlaganje odpadkov! (jk) — Foto: F. Perdan

SMETI PREKRIVAJO BREGOVE — Nič kaj vabljuva sliko za oko se ne pokaže obiskovalcu Jezerskega, ki zaide na jaso nasproti gostišča Grabnar. Ob razpadajočem poslopju ga pozdravi kup pločevinastih odpadkov, zraven pa čaka na susmiljenje zapuščeni osebni avtomobil. Bližnji breg pa je dobesedno zasut z nesnago, ki zaudarja po okolici, odpadki in predmeti, ki na takšen kraj ne sodijo. Mogoče bi se v krajevni skupnosti le našel primernejši kraj za odlagališče smeti, ki bi jih bilo mogoče sproti zaspasti. To je na sedanjem odlagališču nemogoče. Razen tega pa navlaka drsi v strugo Kokre. Ribiči in vodnogospodarski inšpektor na to že nekaj časa opozarjajo. Kaj će se na smetišču pojavi strupena snov. Kdo bo odgovarjal za pogin ribrega zaroda, za zastrupitev reke v celotnem toku in za posledice za okolje. Sedanje smetišča res ni vsem na očeh, vendar to ne sme biti prevladujoče pri izbiri krajev za odlaganje odpadkov! (jk) — Foto: F. Perdan

NEVARNA VOŽNJA PO LEVI — Vožnja po lev strani je bila vzrok za prometno nesrečo, ki se je pripetila v ponedeljek, 29. septembra, okrog devete ure dopoldne na magistralski cesti v Podtaboru blizu odcepne ceste za Tržič. Dve osebi sta bili lažje poškodovani, gmotna škoda pa je precejšnja. 20-letni voznik osebnega avtomobila Vinko Vrhovnik iz Lahovč je vozil proti Kranju in iz neznanega vzroka zapeljal levo na nasprotni vozni pas, po katerem je v tem trenutku pripeljal zahodnonemško državljanke Friede Beetz. Kljub umikanju trčenja ni mogla preprečiti. Vrhovnikov avtomobil se je prevrnil. voznik in soprotnik Lovrenc Vrhovnik, star 51 let, pa sta med prevratjanjem padla iz vozila. Vozilo zahodnonemške voznice pa je odbilo v tovornjak, ki ga je po odstavtem pasu vozil Vinko Omahen iz Grosupelja. (jk) — Foto: F. Perdan

SMRT MOTORISTA

JEPRCA — V torek, 30. septembra, ob pol dveh popoldne na magistralski cesti pri Bistrici nad Naklo, skozi Jepri, pripetila previdna nesreča, ki jo je zakrivil voznik osebnega avtomobila v bele barve. Voznik osebnega mobilnega kranjske registracije Pogačnik, star 28 let, je veden podtabora proti Kranju. Pri tem je za njim pripeljal že neznan voznik. Pri prehitovanju trčil v zadnjo stran Pogačnikovega avtomobila, nato pa pobegnil smer, iz katere je pripeljal.